

Kort om Foretaksbegrepet

I det følgende gis det en kort beskrivelse av foretaksbegrepet. Dersom det er behov for ytterligere veiledning om dette begrepet, finnes det for eksempel i [NFD's veileder om offentlig støtte](#) (fra side 35). Dersom søkeren om støtte ikke er et foretak, er Ulla-Førrefondet ikke bundet av statsstøttereglene. Da kan støtte tildeles uten de begrensningene som følger av gruppeunntaket (GBER).

Utgangspunktet for vurderingen av om en enhet er et foretak eller ikke, er om enheten kan sies å drive økonomisk virksomhet. Dette utgangspunktet ble blant annet benyttet i den grunnleggende dommen *Höfner*.¹ EU-domstolen la her til grunn at foretaksbegrepet omfatter:

«enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde, og at arbejdsanvisning er en økonomisk virksomhed.»²

En enhet kan med andre ord være et foretak uavhengig av om enheten er organisert som et eget rettssubjekt i form av et aksjeselskap, kommandittselskap, interkommunalt selskap eller en annen selskapsform. På den annen side trenger ikke en enhet være et foretak i EØS-rettslig forstand selv om enheten etter norsk selskapsrettslig terminologi er et foretak. Det avgjørende er virksomheten/aktivitetene enheten utøver.

Vurderingen av om det foreligger økonomisk virksomhet gjøres på bakgrunn av virksomhetens art. I Pavlovsaken heter det at «enhver virksomhet, der består i at udbyde varer og tjenesteydelser på markedet, er erhvervsmæssig virksomhed».³ Også ideelle organisasjoner vil dermed kunne anses som foretak, dersom de tilbyr varer og tjenester på et marked.

Det avgjørende for vurderingen er om støttemottakeren deltar i et marked. Dette innebærer at hvis enheten tilbyr en tjeneste i konkurranse med private eller andre offentlige aktører, vil tjenesten normalt måtte anses som en økonomisk aktivitet. Statsstøttereglene kommer kun til anvendelse hvor tjenesten leveres i en form for markedsmessige omgivelser. Én og samme tjeneste kan derfor være en markedstjeneste i ett EØS-land, og en tjeneste som ikke er del av et marked i et annet EØS-land. Videre vil klassifiseringen av tjenesten kunne endre seg over tid, enten på grunn av politiske valg eller på grunn av markedsmessige endringer.

En vare eller tjeneste som leveres i et marked vil normalt utføres mot et vederlag. Vederlaget kan komme fra brukeren, staten, kommunene eller forsikringsordninger. Motsatt vil tjenester som leveres uten at det betales et markedsmessig vederlag kunne indikere at tjenesten ikke leveres i et marked.

Det nevnes blant annet at ESA har konkludert med at videregående skoler som tilbyr sikkerhetskurs til ansatte innen olje og skipsfart mot vederlag må anses som utøvere av økonomisk aktivitet, og dermed som foretak.⁴

Foretaksbegrepet bygger på en funksjonell tilnærming. Dette viser seg blant annet ved at én og samme enhet kan anses som foretak i én relasjon og ikke som foretak i en annen. Typiske eksempler er offentlige virksomheter som også driver kommersielle aktiviteter.

¹ Sak C-41/90, *Höfner and Elser v Macrotron*.

² Premiss 21.

³ Forenede saker C-180-184/98.

⁴ ESAs avgjørelse 267/13/COL av 26. juni 2013 om sikkerhetskurs ved videregående skoler, se premiss 28.